

Leven

REPORTAGE HOE IS HET MET DIE VERTROUWDE (FRÖBEL-) AGENDA?

De smartphone zou het einde inluiden van de gezellige agenda. Maar dat valt mee.

Door Sasja Kooistra Foto's Hilde Harshagen

Duizend dingen boekje

Heel handig, natuurlijk, de smartphone, altijd bij de hand, makkelijk synchroniseren met familieleden, collega's of vrienden. En met de herinnerfunctie krijg je vanzelf een melding als er iets in je agenda staat te komen, zodat een afspraak missen voor vergeetachtigen bijna onmogelijk is. Maar al die technologische snufjes gaan voorbij aan de nostalgische inborst van de mens; even terugbladeren is er niet bij in de klinische, weinig gezellige smartphone.

Betekent de komst van elektronische agenda's het einde van het gestructureerde papieren boekje voor de 'dingen die gedaan moeten worden'? Een rondje langs (kantoor-) boekhandels leert dat het nog wel meevalt. In de zakelijke markt is voornamelijk niets van een daling te merken, vertelt medewerkster Suzana Parmessar van kantoorboekhandel Gebroeders Winter. Hun assortiment is vooral gericht op agenda's in de werksfeer voor bijvoorbeeld kantoren en hotels die kiezen voor een agenda met een functioneel ontwerp, of een verse Filofax-vulling of de vertrouwde klassieker Ryam. Dat segment verkoopt nog steeds gewoon goed, zegt Parmessar. 'Ik merk geen verschil met vorig jaar.'

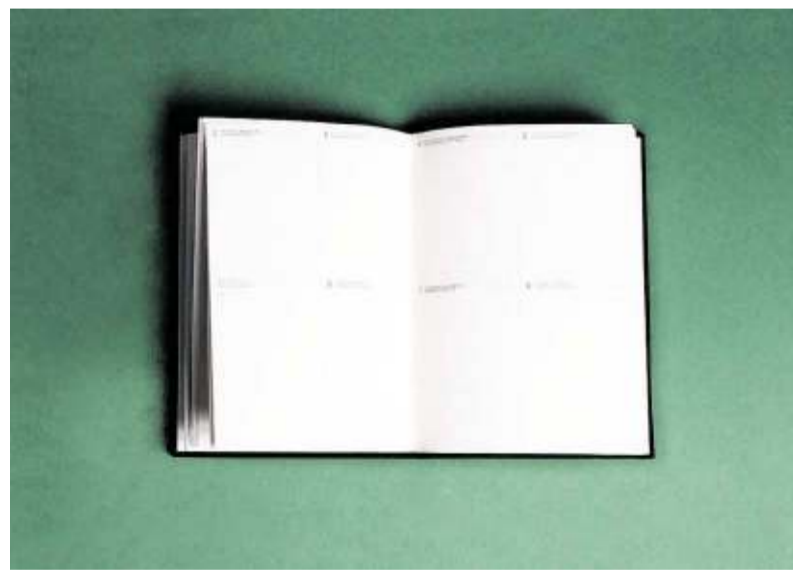
Anders is dat in het segment van de meer modische agenda's die bij Scheltema ruimschoots in de schappen liggen. Daar vind je zeker tien meter muur van boven tot onder gevuld met agenda's in alle vormen en maten: van categoriën spiritueel, humor, familie en het goede doel tot eenvoudig met gekleurde kaft, lief met bloemetjes tot strak design. 'Mis-

schien dat de verkoop wel iets terugloopt', merkt Leon Verschoor van het Amsterdamse filiaal van boekhandel Scheltema, maar cijfermatig kan hij daar nu niets over zeggen, dat kan pas na inventarisatie in februari. Het is een misvatting dat er geen agenda's meer worden verkocht, de verkoop ligt nog steeds 'schrikbarend' hoog. 'Maar twintigers zie ik hier bijna geen agenda's kopen.'

Toch is het een mythe dat de jonge generatie de agenda compleet links laat liggen ten faveure van het elektronisch agenderen. Vooral de agenda's van Moleskine, eenvoudige agenda's in een klassiek jasje en verkrijgbaar in allerlei maten en gestoken in stemmig donkere kaft of juist opvallend rood of roze, maken sinds een jaar of drie een opmars, en zijn gewild bij jongeren. Dat valt ook medewerkster Reny van der Kamp van Atheneum boekhandel op. 'Grappig dat jongeren die Moleskine zo fijn vinden. Misschien omdat je er echt veel aantekeningen in kunt maken, kan ik mij zo voorstellen.'

De Moleskines 'duwen veel agenda's uit de markt', merkt Leon Verschoor. Vooral in de categorie 'mooi vormgegeven' slinkt het aanbod. Designagenda's zoals van ZOO, die na negentien jaar het vormgeversconcept hebben losgelaten. 'Er komen wel agenda's bij, maar dat zijn niet de mooiste.' Ook bij Atheneum merken ze 'absoluut dat het terugloopt'. In verkoop, maar ook in het aanbod.

Ouderen zijn vooral erg merktrouw en kiezen vaker voor het kleinere en dus lichtere formaat, ter grootte van een smartphone; de categorie die Van der Kamp met een knipoog de 'vut'-agenda noemt.

Varia

De gemene deler is het bureau-agendaformaat maar verder is er in deze uitgebreide categorie wat uitvoering betreft voor ieder wat wils. Zoveel tijdschriften, zoveel agenda's met edities van *Ariadne*, *Opzij* tot *Libelle*, *Flair* en *Grasduinen*. Speciaal voor het gezin is er de Familie Notitie Agenda of Familie Agenda met gezellige covers maar ook De Organizing Agenda is een optie voor een overzichtelijk gezinsleven. Voor wie van een lolletje houdt, zijn er agenda's met tekeningen van Peter van Straaten of Kamagurka (zie foto, 14,95 euro). Ook ruim aanwezig zijn kunstige agenda's met als hoofdleverancier de uitgeverij teNeues (denk aan Escher of Art Deco) of agenda's met mooie fotografie. Voor de buitenmens zijn er de Natuuragenda van Marjolein Bastin, agenda's van Landleven, Natuurmonumenten of Buitenleven en voor de reislustigen de Italië Magazine Agenda of de Reizen Agenda. Ook binnen de goede doelen is het aanbod ruim met Pink Ribbon, Kika, Oxfam Novib of Amnesty. Nieuwkomers zijn de VARA en NRC met een cultuuragenda die in formaat en rode kaft vrijwel identiek zijn.

Spiritueel

Als je afgaat op de lijst bestverkochte agenda's van website bol.com dan doen vooral de vrolijke, kleurrijke vormgegeven en spirituele agenda's het daar goed, met veelal snoeperige covers in bureau-agendaformaat. Zoals de populaire agenda van het tijdschrift *Flow* met veel extra stickers en andere doe-dingen en ruimte voor notities in aparte boekjes samen in een box. Ook hoog genoteerd: de Momenten Agenda van Paulo Coelho, Happinez (15,95 euro) van het gelijknamige magazine met elke week een andere inspirerende tekst, de wat ingetogener Psychologie Agenda en de astrologische Maan Agenda of Heksen Agenda.

Zakelijk

Naast Filofax-agendavullingen en Ryam agenda's is vooral Moleskine momenteel een van de populairste agendamakers. Gedistingeerd vormgegeven met handig los adresboekje binnenin en een elastiek eromheen om de in het loop van het jaar uitdijende agenda bij elkaar te houden. Moleskine is verkrijgbaar in allerlei maten van zeer kleine zakagenda (telefoonformaat) tot groot bureau-agenda (iPad formaat). Naast met de klassieke zwarte of rode kaft zijn Moleskines ook verkrijgbaar in bruintinten, of met een futuristische afbeelding (16 euro). Ook is er een *limited edition* beschikbaar rond Pac-Man (gele kaft met rechts in de hoek het bekende logo) en Peanuts van Snoopy. Leuchtturm is een goede concurrent van Moleskine met vrijwel identieke ontwerpen in stijl en degelijkheid.

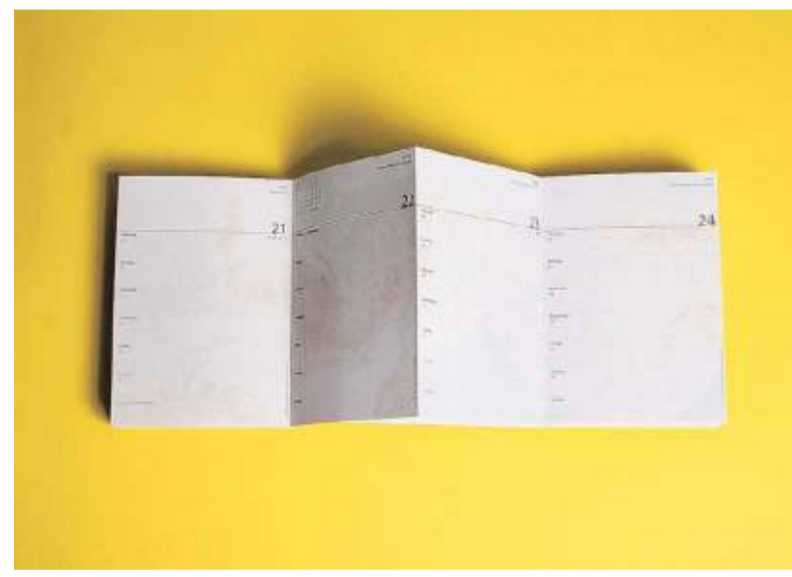

Design

Vooral in de categorie 'mooi vormgegeven' slinkt het aanbod de laatste jaren. Sinds vorig jaar is de ZOO-agenda niet meer het kunststukje dat het was. Ook de 8 Days A Week agenda van het Amsterdamse bureau Ontwerforum is verdwenen. Wel is er nog de superstrakke Hinox Agenda (zie hiernaast, 17,95 euro), die Wout Jonker al bijna dertig jaar ontwerpt. De agenda in handzaam formaat zonder plaatjes of opsmaak is inmiddels een klassieker. Licht, eenvoudig en handzaam en niet voor niets wel eens 'de mooiste agenda ter wereld' genoemd.

Conceptueel

De agenda van Studio Tjonge valt op door het onconventionele ontwerp. Als thema is het begrip tijd gekozen, waarbij de agenda als instrument dient om tijd inzichtelijk te maken. Daarbij is gekozen voor de opvallende 'Leporello'-vorm waarbij het papier uit een lange strook van meer dan 6 meter in harmonica gevouwen bladen bestaat. Elke agenda is handmatig gevouwen en geplakt. Een prachtconcept (34,50 euro) waarbij je in een oogopslag meerdere weken naast elkaar kunt bekijken. De Leporelloagenda was een van de winnaars van de beste grafische ontwerpen bij de Dutch Design Awards. Alleen het schamele, losse elastiekje waarmee de boel bijeen wordt gehouden, is zo verloren en dan is de kans groot dat je agenda vervalt in een onhandig stuk papier.

'Grappig dat jongeren die Moleskine zo fijn vinden. Misschien omdat je er echt veel aantekeningen in kunt maken'

Vanzelfsprekend zijn er applicatiebouwers die in de elektronische agenda brood zien. Voor een paar euro koop je een app die met weekindelingen en handige kleurschema's net iets meer biedt dan de standaard kalenderfunctie op de telefoon of tablet, zoals bijvoorbeeld het succesvolle (Nederlandse) WeekCalendar. De Awesome Calendar integreert met de standaardkalender van de iPhone, een to-do lijst en je kunt notities met foto's maken. Om agenda's een beetje op te leuken is er sinds kort de WowCal, een app waarmee je je agenda kan *customizen* met een mooi wallpaper van je favoriete artiest, merk, film of magazine op de achtergrond.